

Metodika
hodnotenia
významnosti vplyvov
plánov a projektov
na územia sústavy
Natura 2000
v Slovenskej
republike

Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov
na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike

Objednávateľ:
Slovenská agentúra životného prostredia
Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica
www.sazp.sk

Zhotoviteľ:
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica
www.sopsr.sk

Riešiteľský kolektív:
Ing. Renata Žiačiková
Ing. Andrej Saxa
Ing. Dagmar Čumová
Mgr. Michal Adamec
Mgr. Ján Černecký

Odborný konzultant:
RNDr. Petr Roth, CSc.

Materiál bol pripomienkovaný MŽP SR, sekciou environmentálneho hodnotenia a riadenia
a sekciou ochrany prírody a tvorby krajiny.

Grafika a tlač: PRO, s. r. o., Banská Bystrica
www.pro.sk

Návrh obálky: Šimon Peško

Náklad: 200 ks
Počet strán: 36
Rok vydania: 2014

ISBN: 978-80-89503-37-7

**Metodika hodnotenia
významnosti vplyvov plánov a projektov
na územia sústavy Natura 2000
v Slovenskej republike**

Obsah

1. Úvod, východiská a ciele primeraného posúdenia	4
2. Terminológia použitá v metodike.....	6
3. Právny rámec.....	8
4. Princípy primeraného posúdenia	11
5. Zásady primeraného posúdenia	13
6. Štruktúra a obsah primeraného posúdenia projektu.....	16
6.1 Úvod	16
6.2 Vyhodnotenie podkladov pre primerané posúdenie.....	16
6.3 Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia	16
6.4 Informácie o projekte	16
6.4.1 Základné údaje o projekte	17
6.4.2 Údaje o vstupoch	17
6.4.3 Údaje o výstupoch	17
6.5 Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000	17
6.6 Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000	18
6.6.1 Identifikácia dotknutých predmetov ochrany.....	18
6.6.2 Vyhodnotenie vplyvov na predmety ochrany	19
6.6.3 Vyhodnotenie možných kumulatívnych vplyvov.....	23
6.7 Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000.....	24
6.8 Návrh zmierňujúcich opatrení	24
6.9 Záver	25
6.10 Použité zdroje údajov.....	25
6.11 Prílohy	25
7. Štruktúra a obsah primeraného posúdenia plánu	26
7.1 Úvod	26
7.2 Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia	27
7.3 Informácie o pláne	27
7.4 Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000	27
7.5 Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000	27
7.6 Záver	28
7.7 Použité zdroje údajov.....	29
7.8 Prílohy	29
8. Záverečná poznámka	29
9. Použitá literatúra.....	30
Prílohy.....	31

1. Úvod, východiská a ciele primeraného posúdenia

Cieľom tejto metodiky je navrhnuť štruktúru a základné princípy pre tzv. primerané posúdenie vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 (ďalej len „primerané posúdenie“) podľa článkov 6.3 a 6.4 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“) a vychádzajúc z § 28 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“) v spojitosti s ustanoveniami zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon EIA/SEA“).

Metodika je určená predovšetkým spracovateľom primeraného posúdenia, ale aj pracovníkom štátnej správy.

Potreba vypracovania metodiky vyplynula zo skutočnosti, že v praxi doteraz chýbalo zjednotenie krokov a bližšia špecifikácia postupu pri primeranom posúdení vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000. Základným východiskom tejto metodiky sú dokumenty Európskej komisie vydané k interpretácii článkov 6.3 a 6.4 smernice o biotopoch. Konkrétne sú to *Starostlivosť o územia Natura 2000* (Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, EK, apríl 2000), *Hodnotenie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality sústavy Natura 2000* (Metodická príručka k ustanoveniam článkov 6(3) a 6(4) smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, EK, Riaditeľstvo pre životné prostredie, november 2001) a *Usmernenie týkajúce sa článku 6 ods. 4 „smernice 92/43/EHS o biotopoch“* (Guidance document on Article 6(4) of the Habitats Directive 92/43/EEC (január 2007, revízia 2012)).

Štruktúra metodiky primeraného posúdenia vychádza z *Metodiky hodnotení významnosti vlivů při posouzení podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění*, september 2007, Ministerstva životného prostredia ČR (ďalej len „česká metodika“).

Primerané posúdenie je jedným z troch nástrojov vyžadovaných smernicou o biotopoch na ochranu sústavy Natura 2000:

- Prvý – proaktívny, je definovaný článkom 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (ďalej len „smernica o vtákoch“) a článkom 6.1 smernice o biotopoch, kde je upravená povinnosť prijať potrebné ochranné opatrenia pre územia sústavy Natura 2000.
- Druhý – preventívny, je definovaný článkom 6.2 smernice o biotopoch; určuje potrebu prijatia primeraných krokov, ktoré zabránia poškodzovaniu biotopov a rušeniu druhov, pre ktoré boli územia vyhlásené.
- Tretí – reaktívny, je vlastné primerané posúdenie (podľa článku 6.3) a prípadný následný postup aplikovaný pri plánoch/projektoch, ktoré môžu mať významný vplyv na územia sústavy Natura 2000 (podľa článku 6.4 – hodnotenie alternatívnych riešení, kompenzačné opatrenia).

Primerané posúdenie je významnou časťou celého procesu definovaného smernicou o biotopoch, ktorého úlohou je hierarchicky:

1. aktívne sa starať o územia sústavy Natura 2000,
2. zamedziť významným vplyvom na územia sústavy Natura 2000,
3. zmierniť dopady, aby vplyvy neboli významné,
4. preveriť a presadiť alternatívne riešenia bez významného vplyvu,
5. pokiaľ také riešenia neexistujú, možno povoliť plán/projekt, len ak je vo verejnom záujme alebo ak je to nutné z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu; v takých prípadoch treba ešte pred povolením plánu/projektu vykonať kompenzačné opatrenia (čl. 6.4 smernice o biotopoch).

Primerané posúdenia na Slovensku boli doteraz vypracované prevažne podľa českej metodiky, najčastejšie dodatočne, na základe požiadavky Európskej komisie. Pre rutinné použitie sa ukázalo vhodné prepracovať túto metodiku na slovenské podmienky.

Metodika nie je záväzná, ale vzhľadom na doterajšie skúsenosti jej použitie odporúčame. Spracovateľom bude pomôckou pri vypracovaní primeraného posúdenia a zodpovedným orgánom zjednoduší hodnotenie významnosti vplyvov na územia sústavy Natura 2000 vďaka prehľadnosti i logickej nadväznosti jednotlivých krokov.

2. Terminológia použitá v metodike

Použité skratky

EÚ – Európska únia,

EIA – posudzovanie vplyvov na životné prostredie,

CHVÚ – chránené vtáčie územie,

KIMS – Komplexný informačný a monitorovací systém ŠOP SR,

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,

NLC – Národné lesnícke centrum,

Natura 2000 – sústava chránených území členských krajín EÚ,

SDF – Štandardný dátový formulár (databáza území sústavy Natura 2000),

SEA – posudzovanie vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie,

SOS/BirdLife Slovensko – Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko,

ŠOP SR – Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky,

ÚEV – územie európskeho významu,

ÚPD – územnoplánovacia dokumentácia.

Použité pojmy

sústava Natura 2000 – európska sústava chránených území, ktorú podľa § 28 zákona o ochrane prírody tvoria: „*Chránené vtáčie územia, chránené územia európskeho významu a zóny chránených území podľa § 27 ods. 9 sú súčasťou európskej sústavy chránených území, ktorej cieľom je zabezpečiť priaznivý stav ochrany biotopov európskeho významu a priaznivý stav ochrany druhov európskeho významu v ich prirodzenom areáli.*“

štandardný dátový formulár – databáza obsahujúca informácie o územiach sústavy Natura 2000, ktorej formát je predpísaný Európskou komisiou,

zistovacie konanie (screening) – proces, v ktorom sa zisťuje, či je pravdepodobné, že plán alebo projekt môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom významný vplyv na územie sústavy Natura 2000 (proces nie je totožný so zisťovacím konaním podľa zákona EIA/SEA),

primerané posúdenie – posúdenie/hodnotenie vplyvov plánu alebo projektu na integritu územia sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany,

zmiernujúce opatrenia – opatrenia navrhnuté na zmiernenie alebo elimináciu negatívnych vplyvov navrhovaného plánu/projektu,

kompenzačné opatrenia – opatrenia navrhnuté na kompenzáciu významných negatívnych vplyvov pri postupe podľa článku 6.4 smernice o biotopoch,

predmet ochrany ÚEV/CHVÚ – druhy a biotopy európskeho významu, pre ktoré bolo územie identifikované a zaradené do sústavy Natura 2000,

integrita územia – celistvosť, neporušenosť štruktúry a udržanie kvality územia (CHVÚ, ÚEV) z hľadiska jeho ekologických funkcií vo vzťahu k jeho predmetom ochrany,

koherencia sústavy Natura 2000 – spojitost' celkovej sústavy Natura 2000 v širšom rámci,

plán alebo projekt – zákon o ochrane prírody používa termín „plán alebo projekt“, zákon EIA/SEA používa termín „navrhovaná činnosť a strategický dokument“, t. j. plán = strategický dokument, projekt = navrhovaná činnosť.

Obidva termíny sú správne a v praxi bežné. Pre zjednotenie terminológie, v predloženej metodike sa používa termín plán alebo projekt z dôvodu, že primerané posúdenie vyplýva z ustanovení článku 6 smernice o biotopoch, ktoré sú transponované do zákona o ochrane prírody, pričom oba tieto legislatívne predpisy používajú práve tento termín.

dotknuté územie sústavy Natura 2000 – územie sústavy Natura 2000, kde sa predpokladá vplyv plánu alebo projektu na predmety jeho ochrany,

dotknuté územie – územie, kde je predpoklad pôsobenia vplyvov plánu alebo projektu.

3. Právny rámec (európska legislatíva, legislatíva SR, postupy)

Potreba primeraného posúdenia vplyvov plánov a projektov vyplýva z ustanovení článku 6.3 smernice o biotopoch: „Každý plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so starostlivosťou o územie alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale bude mať pravdepodobne na územie významný vplyv, či už samotný alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi, **bude predmetom primeraného posudzovania jeho vplyvov na územie z hľadiska cieľov ochrany.**“

Tento bod smernice o biotopoch je transponovaný do § 28 zákona o ochrane prírody:

„Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale ktorý pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na toto územie významný vplyv, podlieha hodnoteniu jeho vplyvov na takéto územie z hľadiska cieľov jeho ochrany.“

Každý, kto zamýšľa uskutočniť takýto plán alebo projekt, je povinný predložiť návrh plánu alebo projektu na posúdenie orgánu ochrany prírody. V zisťovacom konaní (screening) je cieľom zistiť, či je predpoklad, že plán alebo projekt bude mať samostatne, alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi významný vplyv na územia sústavy Natura 2000. Pomôckou pre zisťovacie konanie sú screeningové formuláre odporúčané Metodickou príručkou k ustanoveniam článkov 6.3 a 6.4 smernice o biotopoch.

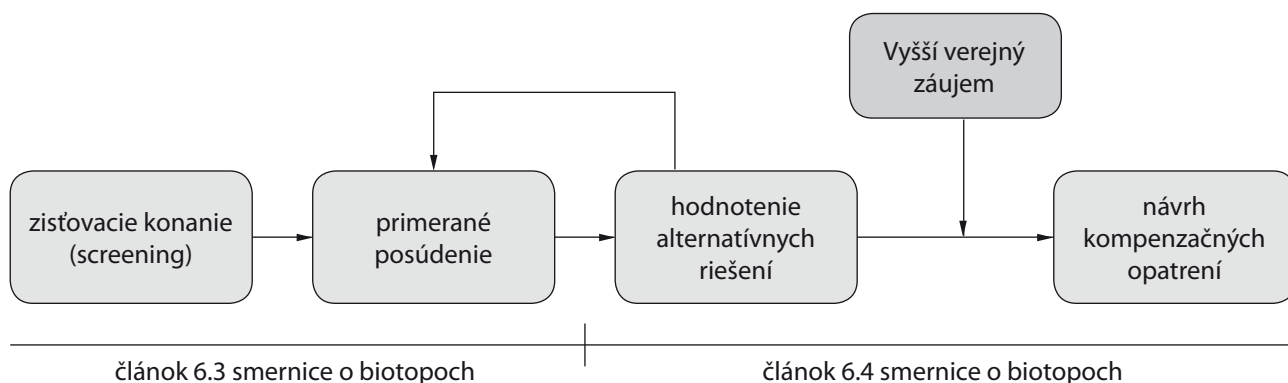
V praxi môže nastať niekoľko situácií, keď je potrebné vypracovať primerané posúdenie:

1. Ak na základe výsledku zisťovacieho konania (screening) podľa § 28 zákona o ochrane prírody nemožno vylúčiť významný vplyv plánu alebo projektu na územie sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany, v tomto prípade je dôvodom na posudzovanie práve pravdepodobnosť významného vplyvu.
2. Ak je plán alebo projekt predmetom posudzovania podľa zákona EIA/SEA, primerané posúdenie sa vypracuje na základe stanoviska orgánu ochrany prírody.

Aj v prípade, že vznikne požiadavka Európskej komisie alebo iného orgánu alebo organizácie na dodatočné primerané posúdenie plánu alebo projektu napríklad uchádzajúceho sa o podporu z fondov EÚ, odporúčame použiť túto metodiku. Vtedy sa primerané posúdenie vykoná na základe žiadosti navrhovateľa.

Pre primerané posúdenie je potrebné mať k dispozícii dostatok kvalitných údajov o druhoch a biotopoch, ktoré sú predmetmi ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000. Rovnako podstatné sú podrobné podklady o pláne alebo projekte, aby ho bolo možné čo najpresnejšie lokalizovať, identifikovať všetky vplyvy (vrátane súvisiacich a vyvolaných aktivít) a stanoviť prípadné straty alebo poškodenie biotopov alebo druhov. To vyžaduje úzku spoluprácu a konzultácie s odbornou organizáciou ochrany prírody, s odborníkmi (špecialistami), ale i s obstarávateľom plánu alebo navrhovateľom projektu prípadne so spracovateľmi projektovej dokumentácie. To zahŕňa najmä získavanie existujúcich údajov, doplnenie chýbajúcich informácií terénnymi prieskumami a konzultácie s odborníkmi. Na základe získaných informácií sa hodnotí vplyv na integritu územia sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany. Súčasťou primeraného posúdenia je vždy vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov a ak je to vhodné, aj navrhnutie zmierňujúcich opatrení.

Plán alebo projekt možno schváliť, ak z primeraného posúdenia (podľa článku 6.3 smernice o biotopoch) vyplynie, že samostatne alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy Natura 2000.

Ak je záverom primeraného posúdenia konštatovanie, že plán alebo projekt môže mať nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy Natura 2000 (čo znamená významný negatívny vplyv minimálne na jeden predmet ochrany takého územia), je možné plán alebo projekt realizovať len z dôvodov vyššieho verejného záujmu, t. j. aplikovať postup v zmysle čl. 6.4 smernice o biotopoch.

Článok 6.4 smernice o biotopoch: „Ak aj napriek negatívnemu hodnoteniu dopadov na lokalitu a neexistencii alternatívnych riešení sa musí plán alebo projekt realizovať z naliehavých dôvodov prvoradého verejného záujmu vrátane sociálnych a ekonomických dôvodov, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie ochrany celkovej spojitosti sústavy Natura 2000. O prijatých kompenzačných opatreniach bude informovať Komisiu. Ak sa na príslušnej lokalite vyskytujú prioritné typy biotopov a/alebo prioritné druhy, jediné dôvody, na ktoré je možné prihliadať sú tie, ktoré sa týkajú ľudského zdravia alebo verejnej bezpečnosti, priaznivých dôsledkov prvoradého významu z hľadiska životného prostredia alebo podľa stanoviska Komisie iných naliehavých dôvodoch prevažujúceho verejného záujmu.“

Ak je plán alebo projekt s významným vplyvom verejným záujmom, ktorý prevyšuje záujem ochrany územia sústavy Natura 2000 a zároveň neexistujú iné alternatívne riešenia s nižším vplyvom, je potrebné navrhnuť kompenzačné opatrenia. Tými sa primerane nahradí strata biotopov alebo biotopov a populácií druhov a zmena funkcií a úloh územia sústavy Natura 2000. Medzi kompenzačné opatrenia patrí napr. obnova biotopov, vytvorenie náhradných lokalít alebo vyhlásenie nového územia sústavy Natura 2000 s takými istými predmetmi ochrany ako v pôvodnom poškodenom alebo zničenom území.

Podrobnosti o kompenzačných opatreniach sú uvedené v § 17a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody. Vzor návrhu kompenzačných opatrení, ktorý vychádza z formátu predkladaného Európskej komisii, sa nachádza v prílohe č. 15 uvedenej vyhlášky. O vykonaných kompenzačných opatreniach plánu alebo projektu schváleného vo vyššom verejnom záujme sú členské štáty povinné vždy informovať Európsku komisiu.

Pri zásahoch do biotopov druhov a biotopov, ktoré sú predmetom osobitného záujmu (prioritné druhy a biotopy európskeho významu), je možné plán alebo projekt s nepriaznivým vplyvom na integritu územia sústavy Natura 2000 schváliť jedine z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu, ktoré sa týkajú:

- verejného zdravia,
- verejnej bezpečnosti ľudí,
- priaznivých dôsledkov zásadného významu pre životné prostredie,
- pri ďalších naliehavých dôvodoch vyššieho verejného záujmu na základe stanoviska Európskej komisie.

V tomto prípade je na schválenie plánu alebo projektu najprv potrebné získať stanovisko Európskej komisie.

Členský štát je v týchto prípadoch povinný zabezpečiť, aby poškodením alebo zničením určitého typu biotopu európskeho významu alebo vplyvom na druh európskeho významu alebo jeho biotop nedošlo k ohrozeniu koherencie sústavy Natura 2000.

Napriek tomu, že proces hodnotenia vplyvov na územia európskeho významu je zakotvený v smernici o biotopoch, jej čl. 7 aplikuje ustanovenia článku 6.2, 6.3 a 6.4 aj na chránené vtáčie územia, preto predmetom primeraného posúdenia sú aj vplyvy na integritu CHVÚ z hľadiska cieľov ich ochrany.

Podľa článku 7 smernice o biotopoch, povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek povinnosti vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice.

Pri spracovaní primeraného posúdenia je potrebné prihliadať aj na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, ktoré súvisia s riešenou problematikou a ktoré môžu niektoré ustanovenia a postupy vysvetliť alebo podrobnejšie odôvodniť.

4. Princípy primeraného posúdenia

Primerané posúdenie prebieha v širšom rámci procesu EIA/SEA. Optimálne je spracovať ho ako formálne i vecne odlišiteľnú súčasť dokumentácie EIA/SEA. Možno ho spracovať ako súčasť kapitol správy o hodnotení (príloha č. 11 zákona EIA/SEA), ale vzhľadom na odporúčanie Európskej komisie na jednoznačnú oddeliteľnosť posúdenia ho **odporúčame uviesť ako samostatnú prílohu správy o hodnotení**.

Cieľom primeraného posúdenia je určiť, či plán alebo projekt môže mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy Natura 2000.

Pri hodnotení vplyvov je potrebné zvážiť všetky vplyvy projektu, ktoré môžu nastať pri jeho príprave, realizácii, prevádzke i prípadnej likvidácii. Podobným spôsobom sa hodnotia aj vplyvy jednotlivých častí (aktivít) plánu.

Pri identifikovaní priamo i nepriamo dotknutých území sústavy Natura 2000 je potrebné brať do úvahy možné vplyvy vyplývajúce z charakteru plánu alebo projektu, ako i špecifiká predmetov ochrany. Pri hodnotení vplyvu na migrujúce druhy, ktoré sú predmetom ochrany v územiach sústavy Natura 2000, je potrebné brať do úvahy nielen ovplyvnenie priamo v dotknutých územiach, ale i ovplyvnenie migračných koridorov, oblastí významných pre migrujúce druhy a potravných biotopov mimo sústavy Natura 2000.

Predmetom posúdenia vplyvov je najmä možná reakcia predmetov ochrany identifikovaných území sústavy Natura 2000 na plán alebo projekt a jej dôsledky. Posúdenie a vyhodnotenie vplyvov je nutné vykonať pre každý druh a každý biotop osobitne.

Na vypracovanie primeraného posúdenia sa musia použiť dostatočné podklady. Treba využiť predovšetkým aktuálne údaje o dotknutých územiach, o výskyte a stave dotknutých predmetov ochrany.

Závery primeraného posúdenia musia byť podložené kvalitnými odbornými podkladmi a musia byť odborne zdôvodnené.

Významnosť vplyvov plánu alebo projektu na predmet ochrany a tým na integritu územia sústavy Natura 2000 sa vyhodnocuje vždy individuálne, vzhľadom na ekológiu a zabezpečenie dlhodobého prežívania druhov a biotopov, ako aj na charakter plánu/projektu. V prípadoch, keď významnosť vplyvov nie je jednoznačná, by malo byť vyhodnotenie významnosti vplyvov podporené širším konsenzom odborníkov.

Primerané posúdenie je založené na princípe predbežnej opatrnosti, najmä pri zvlášť cenných územiach z hľadiska ich kvalitatívnych alebo kvantitatívnych charakteristík, alebo v prípadoch ak nie je možné jednoznačne potvrdiť, ale ani vylúčiť negatívny vplyv. Princíp predbežnej opatrnosti je potrebné použiť aj v prípade, ak neexistuje dostatok údajov o pláne/projekte alebo o reakcii predmetu ochrany na túto činnosť pre odborne zdôvodnené posúdenie.

Ak sú počas primeraného posúdenia identifikované negatívne vplyvy, ktoré je možné minimalizovať, resp. odstrániť zmierňujúcimi opatreniami (mierne negatívne vplyvy), je potrebné takéto opatrenia navrhnúť. Ako zmierňujúce opatrenia môžu byť navrhnuté okrem iného i manažmentové opatrenia na zlepšenie stavu predmetov ochrany v dotknutých územiach sústavy Natura 2000 (také, ktoré sú v priamej súvislosti s dotknutými predmetmi ochrany).

Ak je v primeranom posúdení identifikovaná pravdepodobnosť významného negatívneho vplyvu, môže navrhovateľ po konzultácii so spracovateľom navrhnúť aj ďalší variant, alebo plán alebo projekt prepracovať a opätovne ho primerane posúdiť.

Primerané posúdenie je potrebné vykonať osobitne pre jednotlivé varianty.

Ak je predpoklad cezhraničných vplyvov (vzhľadom na lokalizáciu plánu/projektu v blízkosti hranice SR), odporúčame vypracovať identifikáciu dotknutých území sústavy Natura 2000 aj mimo územia Slovenskej republiky a následne tieto vplyvy tiež primerane posúdiť.

5. Zásady primeraného posúdenia

Pre vypracovanie primeraného posúdenia plánu alebo projektu je odporúčaných niekoľko všeobecných zásad.

Osobná návšteva územia

Na zistenie aktuálneho stavu je nevyhnutnou súčasťou primeraného posúdenia osobná návšteva záujmového územia, a to za akýchkoľvek podmienok – teda aj mimo vegetačnej sezóny, v období nevhodnom z hľadiska výskytu predmetov ochrany. Pokiaľ nie je možné odložiť návštevu na vhodnejšie obdobie a napriek tomu sa musí posúdenie vykonať, treba tento fakt dobre zdôvodniť.

Konzultácia s navrhovateľom/obstarávateľom

Konzultácia s navrhovateľom/obstarávateľom, najlepšie osobná, sa odporúča na zistenie podrobných údajov o pláne alebo projekte (napr. podrobnejšie mapové podklady, situácie navrhovaného plánu/projektu, súvisiace aktivity).

Ak nie sú k dispozícii dostatočné informácie o pláne alebo projekte (napr. presný rozsah, kapacita, časový harmonogram, vstupy, výstupy) a navrhovateľ/obstarávateľ ich ani po vyžiadaní nie je ochotný alebo schopný dodať, je to objektívny dôvod na konštatovanie, že primerané posúdenie nie je možné vykonať. Záverom v tomto prípade je, že v zmysle princípu predbežnej opatrnosti nie je možné vylúčiť významný negatívny vplyv plánu alebo projektu na predmety ochrany v územiach sústavy Natura 2000, čo by malo viesť k ich neschváleniu.

Terénny prieskum

Terénny prieskum je zameraný na predmety ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 v prípadoch, keď nie je k dispozícii dostatok aktuálnych odborných údajov o dotknutých predmetoch ochrany.

Prieskum je potrebné vykonať v takom období (zvyčajne vo vegetačnej sezóne), kedy je predpoklad získania čo najpresnejších údajov o druhoch a biotopoch a ich stave. Optimálne je, keď bude prieskum vykonaný počas jedného roka a zahrnie tak všetky ročné obdobia, keďže v niektorých obdobiach nie sú všetky druhy ani biotopy determinovateľné (majú rôznu ekológiu, dynamiku, priestorovú aktivitu a pod.).

Terénny prieskum by mal vždy vykonávať odborník na danú skupinu biotopov a druhov. Najmä v prípade druhov s problematickou determináciou a citlivých druhov musí terénny prieskum viesť odborník s adekvátnou odbornosťou a skúsenosťami. Väčšina území európskeho významu na Slovensku má viac predmetov ochrany z rôznych skupín biotopov (lesné, lúčne, vodné a pobrežné, rašeliniskové, kríčkové atď.), živočíchov (ryby, obojživelníky, plazy, drobné zemné cicavce, netopiere, veľké šelmy, kopytníky, motýle, chrobáky, rovnokrídlovce, vážky, mäkkýše atď.) alebo rastlín (vyššie rastliny a machy), čo nutne predpokladá zapojenie viacerých špecialistov na predmetné skupiny. Aj determinácia niektorých druhov alebo skupín je náročná (napr. machy, mäkkýše, niektoré chrobáky, ryby, netopiere) a v podmienkach Slovenska existuje len málo špecialistov, ktorí dokážu tieto druhy spoľahlivo určiť. Preto je možné využiť aj odborné kapacity zo zahraničia, ak preukážu zodpovedajúcu odbornosť.

Vypracovanie primeraného posúdenia mimo sezóny optimálnej pre prieskum druhu alebo biotopu je možné len za predpokladu, že je k dispozícii dostatok aktuálnych komplexných údajov zo spoľahlivých zdrojov.

Ak tieto údaje nie sú k dispozícii a termín vypracovania primeraného posúdenia nie je možné zmeniť, je potrebné aplikovať princíp predbežnej opatrnosti. To prakticky znamená, že nemožno vylúčiť významné negatívne vplyvy plánu alebo projektu.

Ak je k dispozícii dostatok potrebných údajov z iných zdrojov a posúdenie bude vykonané len na základe analýzy takto získaných údajov, odporúčame verifikovanie takýchto údajov.

Za správnosť, úplnosť použitých údajov a hlavne ich správnu interpretáciu zodpovedá spracovateľ primeraného posúdenia. Ten si musí byť vedomý rizika preberania neoverených údajov bez poznania ich pôvodu a kvality. Pri preberaní údajov z iných zdrojov je treba uviesť pramene a metodiky, ktorými sa údaje získali, a všetky podstatné okolnosti.

Terénny prieskum treba starostlivo pripraviť, osloviť odborníkov, vybaviť zákonné povolenia na vstup do chránených území, prípadný zásah do biotopov alebo odchyt jedincov a samotný prieskum realizovať v súlade s udeleným povolením a spracovať údaje do správy z prieskumu.

Využitie dostupných informácií o predmetoch ochrany a územiach sústavy Natura 2000

Je potrebné použiť všetky dostupné údaje o dotknutom území, či už publikované v odbornej literatúre, alebo získané pri mapovaní biotopov a druhov, údaje z monitoringu druhov, z inventarizačných prieskumov, z programov starostlivosti atď. Vždy však treba dbať na to, aby boli použité len údaje aktuálne.

Prehľad zvyčajných zdrojov dát o predmetoch ochrany sústavy Natura 2000

zdroje údajov	typ údajov	poznámka
ŠOP SR	výskytové dáta z KIMS údaje z monitoringu (www.biomonitoring.sk) databáza Natura 2000 (SDF) programy starostlivosti programy záchrany projekty ochrany vyhlasovacie predpisy chránených území	– len verejne prístupné údaje (citlivé údaje môžu byť znepresnené) – údaje zbierané na tzv. trvalých monitorovacích lokalitách (TML), hodnotiace stav biotopov a druhov – údaje o územiach sústavy Natura 2000 – ak sú spracované – ak sú spracované – ak sú spracované
DAPHNE	mapovanie travinnej a rašeliniskovej vegetácie	
SOS/BirdLife Slovensko	databáza AVES	
NLC	údaje lesníckej typológie potenciálne biotopy	– možno využiť ako pomôcku pred samotným terénnym mapovaním lesných biotopov, nemôžu byť použité ako náhrada za terénne mapovanie

Niektoré údaje o výskyte dotknutých druhov a biotopov budú znepresňované pre ich citlivosť v zmysle § 11 ods. 1 písm. e) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Samotné tieto podklady však nemôžu poskytnúť dostatočne podrobnú poznatkovú bázu pre konkrétne, správne a objektívne primerané posúdenie. Údaje preto musia byť získané z ďalších zdrojov, najmä však terénnym prieskumom v konkrétnom dotknutom území a v aktuálnom období. Aktuálnosť údajov je závislá od fluktuácie zmien v biotopoch a populáciách druhov.

Kedže samotný terénny prieskum nemusí byť z objektívnych dôvodov vždy úspešný, pre hodnotenie je nevyhnutné využívať aj údaje o výskyte a stave biotopov a druhov z predchádzajúcich rokov. Aj v prípade nepotvrdenia aktuálneho výskytu druhu v území je potrebné zohľadniť predchádzajúce údaje a tiež výskyt vhodného biotopu druhu. Posúdenie preto musí preskúmať, či sa v minulosti v dotknutom území vykonali prieskumy alebo realizovali projekty, z ktorých je možné získať údaje najmä o výskyte druhov. Tieto údaje je potom nutné komparovať s aktuálnymi údajmi v kapitole 6 alebo 7 tejto metodiky, správne vyhodnotiť a vyvodiť odborné závery.

Konzultácie s odborníkmi

Na zodpovedné vyhodnotenie vplyvov je veľmi dôležitá konzultácia so špecialistami na dotknutý predmet ochrany, ako aj s regionálnymi odborníkmi (vedeckými pracovníkmi, pracovníkmi ŠOP SR, mimovládnyimi organizáciami). Takto možno získať napríklad údaje o špecifických charakteristikách územia, o dlhodobom vývoji biotopu alebo populácie druhu.

Spolupráca v rámci EIA/SEA

Za najvýhodnejšiu a aj v praxi overenú považujeme spoluprácu spracovateľa primeraného posúdenia so spracovateľom dokumentácie EIA/SEA. Ich postup by mal byť jednotný, spoločne koordinovaný a vzájomne sa doplňujúci. Napríklad zmierňujúce opatrenia navrhnuté v rámci primeraného posúdenia je potrebné zapracovať do dokumentácie EIA/SEA a na ich základe je možné plán alebo projekt modifikovať.

6. Štruktúra a obsah primeraného posúdenia projektu

Osnova primeraného posúdenia projektu je v prílohe č. 1.

6.1 Úvod

V úvode je potrebné zdôvodniť vypracovanie primeraného posúdenia, uviesť, kto je investorom navrhovaného projektu a na základe akej požiadavky sa vykonáva primerané posúdenie. Uviesť, čo predchádzalo samotnému primeranému posúdeniu, či je to stanovisko podľa § 28 zákona o ochrane prírody alebo požiadavka uplatnená v procese EIA/SEA (napr. pri stanovení rozsahu hodnotenia). K predmetným stanoviskám je potrebné uviesť, kto ich vydal, kedy a s akým číslom, prípadne odkázať na prílohy, kde sú uvedené.

6.2 Vyhodnotenie podkladov pre primerané posúdenie

Stručné zhodnotenie kvality podkladov použitých pre primerané posúdenie. V tejto kapitole je potrebné zhodnotiť dostupnosť, úplnosť a podrobnosť podkladov pre posudzovanie. Podklady je vhodné rozdeliť na dokumentáciu k projektu a na podklady a literatúru o dotknutých územiach sústavy Natura 2000. Tiež treba uviesť, či existujú neurčitosti alebo nedostatok informácií, ktoré by znižovali úplnosť primeraného posúdenia a v akej miere. Za zhromaždenie čo najväčšieho množstva podkladov zodpovedá spracovateľ primeraného posúdenia.

6.3 Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia

Odporúčame uviesť stručný popis spracovania primeraného posúdenia, opísať použitú metodiku, metódy realizovaných terénnych prieskumov a hodnotení. Je potrebné uviesť, aké kroky (v časovej následnosti) boli vykonané a ako dlho jednotlivé etapy posúdenia trvali.

Je potrebné opísať metódy terénnych prieskumov (zberu údajov, mapovania a pod.) a uviesť názov použitej metódy (u menej známych napr. citácie). Prípadné vlastné modifikácie metód (napr. zjednodušenia) na účely konkrétneho primeraného posúdenia je vždy potrebné popísať a odôvodniť.

V tejto kapitole je nutné vždy uviesť mená a odborné zameranie odborníkov, ktorí vykonali terénne prieskumy, ďalej dátumy terénnych prieskumov a ich lokalizáciu. K primeranému posúdeniu odporúčame priložiť správu z terénneho prieskumu.

6.4 Informácie o projekte

V tejto kapitole je potrebné uviesť podrobné informácie o projekte – o jeho rozsahu, lokalizácii (kraj, okres, katastrálne územie), o technickom a technologickom riešení, variantoch riešenia (ak existujú), predpokladanom termíne realizácie a prípadne aj o predpokladanom ukončení prevádzky.

Pre primerané posúdenie sú tieto údaje dôležité najprv na identifikáciu priamo či nepriamo dotknutých území a predmetov ochrany území sústavy Natura 2000 a neskôr na identifikáciu a stanovenie rozsahu vplyvov. Ak nie sú tieto údaje k dispozícii, je nutné ich od navrhovateľa vyžiadať. Nevyhnutným pokladom je presná lokalizácia projektu a ohraničenie jeho vplyvov. Preto je potrebné zobraziť projekt v mape adekvátnej mierky aj s priemetom území sústavy Natura 2000.

6.4.1 Základné údaje o projekte

Názov

Lokalizácia (kraj, okres, katastrálne územie)

Stručný popis technického a technologického riešenia

Predpokladaný termín realizácie, termín ukončenia

Možné cezhraničné vplyvy

V popise technického a technologického riešenia rozsiahlejších projektov odporúčame uviesť charakteristiky jednotlivých objektov (zvyčajne stavebných objektov a technologických súborov) z hľadiska a vo väzbe na predpokladané ovplyvnenie území sústavy Natura 2000 a jednotlivých predmetov ich ochrany.

6.4.2 Údaje o vstupoch

Pôda – trvalý a dočasný záber, zemné práce a ich dopady, doprava materiálu

Voda – spotreba, potreba vody

Surovinové a energetické zdroje

Súvisiace investície – napr. dopravná infraštruktúra

Údaje o vstupoch odporúčame uviesť z hľadiska a vo väzbe na predpokladané ovplyvnenie území sústavy Natura 2000 a jednotlivých predmetov ich ochrany.

6.4.3 Údaje o výstupoch

Emisie do ovzdušia

Odpadové vody

Odpady

Hluk, vibrácie, žiarenie

Údaje o výstupoch odporúčame uviesť z hľadiska a vo väzbe na predpokladané ovplyvnenie území sústavy Natura 2000 a jednotlivých predmetov ich ochrany.

6.5 Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000

Uviesť dotknuté územia sústavy Natura 2000 a zdôvodniť, na základe čoho boli tieto identifikované ako dotknuté. Ak niektoré územia za dotknuté nepovažujeme (ak sa také v dosahu vplyvov projektu nachádzajú), je potrebné odborne zdôvodniť na základe akých kritérií tieto územia pravdepodobne nebudú dotknuté.

Ak môže byť vzdialenosť území sústavy Natura od posudzovaného projektu významná pre možný vplyv, odporúčame tieto vzdialenosti prehľadne uviesť napríklad v tabuľke:

názov územia	kód územia	najbližšia vzdialenosť a smer od navrhovaného projektu

Identifikácia dotknutých chránených území sústavy Natura 2000 je pre zodpovedné primerané posúdenie kľúčová. Za dotknuté považujeme územia, ktoré:

- sú priamo územne dotknuté projektom (navrhovaný projekt zasahuje priamo do území sústavy Natura 2000, alebo sa nachádza v ich bezprostrednej blízkosti a vplyv sa dá predpokladať),
- sú ovplyvnené v súvislosti so vstupmi (ťažba surovín, odbery vody, pripojenie inžinierskych sietí, doprava materiálu a technológií) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu,
- sú ovplyvnené výstupmi (odpady, odpadové vody, emisie, hluk) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu – je potrebné odkázať aj na dostupné relevantné štúdie – hlukovú, emisnú a pod.,
- aspoň jeden z predmetov ich ochrany môže byť dotknutý výstavbou, prevádzkou alebo likvidáciou projektu.

Predpokladané ovplyvnenie („dotknutosť“) územia sústavy Natura 2000 je potrebné analyzovať prostredníctvom viacerých faktorov:

- typ, rozsah a dosahy projektu počas výstavby a prevádzky,
- citlivosť predmetov ochrany na vplyvy projektu (napr. väzba na hydrológiu, citlivosť na fragmentáciu biotopov, prašnosť, hlučnosť),
- veľkosť domovských okrskov (tzn. home range), lokomočná a migračná schopnosť každého predmetu ochrany ÚEV a CHVÚ; územie vzdialené niekoľko (aj desiatky) kilometrov môže byť tiež dotknuté projektom, ktorý má vzdialené dosahy a dopady alebo tu existujú napr. migračné trasy druhov, ktoré sú predmetom ochrany okolitých území sústavy Natura 2000.

Identifikáciu dotknutých území je potrebné vnímať i v súvislosti s možnými kumulatívnymi vplyvmi iných navrhovaných alebo už realizovaných projektov.

6.6 Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000

6.6.1 Identifikácia dotknutých predmetov ochrany

V tejto kapitole je potrebné stručne charakterizovať dotknuté územia sústavy Natura 2000 vrátane ich predmetov ochrany. Údaje o jednotlivých územiach európskeho významu a zoznam biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ich ochrany, je dostupný na www.sopsr.sk/natura. Údaje o jednotlivých chránených vtáčích územiach a zoznam druhov, ktoré sú predmetom ich ochrany, je dostupný vo vyhláškach MŽP SR, ktorými sa vyhlasujú jednotlivé CHVÚ (www.sopsr.sk/natura). Upozorňujeme, že Výnos MŽP SR č.3/2004-5.1, ktorým bol vydaný národný zoznam území európskeho významu, neobsahuje aktuálny zoznam ÚEV ani ich predmetov ochrany, preto je potrebné tieto overiť na webovej stránke ŠOP SR: <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=4>, alebo priamo stiahnutím SDF databázy (formát. mdb) (<http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/n2000>).

Nie je potrebné uvádzať všeobecné údaje o prírodných pomeroch v dotknutom území, skôr je potrebné zamerať sa na podrobnejšie údaje o predmetoch ochrany a ich špecifických charakteristikách. Pokladáme za vhodné vypracovať pre každé identifikované dotknuté územie sústavy Natura 2000 tabuľkový prehľad predmetov jeho ochrany (osobitne pre druhy a osobitne pre biotopy) s vyjadrením možnosti ovplyvnenia projektom, základným typom vplyvu a zdôvodnením predpokladu ovplyvnenia konkrétneho predmetu ochrany (vzor tabuľky je v prílohe č. 2).

Možnosť ovplyvnenia druhov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV/CHVÚ

názov druhu	možnosť ovplyvnenia (áno/nie)	typ vplyvu (priamy, nepriamy)	komentár (stručné zdôvodnenie)

Možnosť ovplyvnenia biotopov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV

kód biotopu	názov biotopu	možnosť ovplyvnenia (áno/nie)	typ vplyvu (priamy, nepriamy)	komentár (stručné zdôvodnenie)

Identifikácia druhov a biotopov s predpokladaným ovplyvnením je základným východiskom (kľúčovým krokom) pre odborne správne a úspešné primerané posúdenie. Predmetom ďalšieho hodnotenia budú len tie druhy a biotopy, ktoré sú v tomto kroku identifikované s možným (predpokladaným) ovplyvnením. Preto je mimoriadne dôležité, aby identifikáciu vykonali odborníci (špecialisti na jednotlivé druhy a biotopy), ktorí poznajú ekológiu jednotlivých druhov a biotopov.

Druhmi a biotopmi, pri ktorých možnosť ovplyvnenia neexistuje alebo nie je takýto predpoklad (v závislosti od projektu, ekológie druhu alebo typu biotopu), sa už ďalej vlastné posúdenie nemusí zaoberať. Tu je potrebné uviesť odôvodnenie, prečo ich ovplyvnenie nepredpokladáme.

6.6.2 Vyhodnotenie vplyvov na predmety ochrany

Ide o najdôležitejšiu časť primeraného posúdenia. Obsahuje samotné hodnotenie vplyvov na jednotlivé predmety ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000, vyhodnotenie a odôvodnenie významnosti identifikovaných vplyvov, z ktorého následne vyplýva hodnotenie významnosti vplyvov na územia sústavy Natura 2000. Predmetom hodnotenia sú len tie druhy a biotopy, ktoré boli v predchádzajúcom kroku identifikované s možným (predpokladaným) ovplyvnením.

Kapitolu odporúčame členiť pre každý biotop a druh takto:

Názov biotopu vrátane európskeho kódu / slovenský a vedecký názov druhu

Ekologické nároky biotopu/druhu

Stručne uviesť väzbu druhu na typy biotopov, stručnú charakteristiku a ekologické nároky biotopov/druhov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k plánovanému projektu a jeho vplyvom. Nie je potrebné uvádzať identifikačné znaky druhu ani ďalšie popisné informácie, ktoré nemajú význam pre hodnotenie.

Kvantitatívne údaje

Veľkosť celej populácie druhu alebo plochu biotopu v SR je možné zistiť zo správy podľa čl. 17 smernice o biotopoch (www.sopsr.sk/natura/rep-2007/index.html) a správy podľa čl. 12 smernice o vtákoch (www.sopsr.sk/natura/rep-2/index.html).

Vždy je nutné uviesť plochu biotopu/veľkosť populácie druhu v dotknutom/dotknutých ÚEV alebo CHVÚ.

Taktiež vždy treba uviesť/odhadnúť veľkosť negatívne ovplyvnenej populácie druhu alebo plochu ovplyvneného biotopu druhu v dotknutom území sústavy Natura 2000.

Údaje o podieli negatívne ovplyvnenej celoslovenskej populácie druhu alebo plochy biotopu treba uviesť najmä v prípade druhov s veľkou pohyblivosťou (napr. vtáky, veľké cicavce) a endemických, vzácných druhov a biotopov.

Kvantifikácia vplyvov na predmet ochrany (vzor v prílohe č. 3):

Celková plocha biotopu/veľkosť populácie druhu v SR	
Celková plocha biotopu/veľkosť populácie druhu vo všetkých ÚEV alebo CHVÚ v SR	
Plocha biotopu/veľkosť populácie druhu v dotknutom/dotknutých ÚEV alebo CHVÚ	
Plocha ovplyvneného biotopu alebo počet ovplyvnených jedincov	
Podiel ovplyvnenej plochy biotopu/populácie druhu k celkovej ploche biotopu/populácii druhu v SR	
Podiel ovplyvnenej plochy biotopu/populácie druhu k ploche biotopu/populácii druhu v dotknutom ÚEV alebo CHVÚ	
Kumulatívna strata biotopu, druhu alebo jeho biotopu v dotknutom ÚEV alebo CHVÚ	

Pozn.: Dôležité je uviesť mernú jednotku, v ktorej sa kvantifikácia udáva.

Kvalitatívne údaje (kvalita biotopov a druhov)

Zhodnotiť kvalitu výskytu predmetov ochrany v dotknutom území v závislosti od ekológie druhu/biotopu. Dostupné údaje je nevyhnutné doplniť vlastným terénnym prieskumom. V prípade, že nie je možné vykonať terénny prieskum, je potrebné konzultovať kvalitu populácie druhov alebo biotopov so špecialistami na dotknuté predmety ochrany a regionálnymi odborníkmi.

Kvalitu výskytu biotopov a druhov v dotknutom území odporúčame vyjadriť stupnicou (napr. 1 – unikátny, 2 – vzácný, 3 – zriedkavý, 4 – typický, 5 – bežný výskyt) a zdokumentovať rozšírenie v mapovom podklade.

Pri hodnotení kvality dotknutého biotopu (stavu) sa zamerať na kritériá:

- špecifická štruktúra biotopu,
- funkcie biotopu,
- typické druhy biotopu,
- vyhliadky biotopu do budúcnosti.

Pri hodnotení kvality dotknutého druhu (stavu) sa zamerať na kritériá:

- stav populácie druhu,
- kvalita všetkých biotopov druhu a ich veľkosť,
- vyhliadky druhu do budúcnosti.

Výskyt v dotknutom území

Vychádzajúc z dostupných zdrojov, vlastného terénneho prieskumu a vhodných, potenciálnych biotopov pre výskyt druhov je potrebné uviesť, kde sa jednotlivé druhy a biotopy v dotknutom území vyskytujú, resp. kde majú vhodné podmienky. Je vhodné sa zamerať najmä na hniezdiská a refúgiá druhov, centrálné zóny výskytu biotopov a druhov, migračné a potravné trasy druhov, potravné biotopy, t. j. na najcennejšie lokality výskytu druhov a biotopov s ich najvyššou kvalitou. Ojedinelý, marginálny alebo menej kvalitný výskyt v dotknutom území však rovnako treba uviesť. Absencia, nedostupnosť alebo malý počet a nízka kvalita údajov

o výskyte a stave druhov a biotopov nemôžu byť považované za ojedinelý výskyt druhu alebo biotopu. Je dôležité uvádzať aj početnosť druhov v dotknutom území vrátane sezónnych odchýlok spôsobených napríklad migráciou, podobne aj rozsah a lokalizáciu vhodných biotopov druhov. Doplnením tejto kapitoly má byť mapa jednotlivých biotopov, výskytu druhov alebo ich migračných trás v dotknutom území (zaradená ako príloha primeraného posúdenia).

Pravdepodobné vplyvy

Posudzujú sa vplyvy na druh/biotop oddelene počas výstavby, počas prevádzky, prípadne aj počas likvidácie projektu. Dôležité je prehľadné vyhodnotenie konfliktu vplyvov projektu s ekologickými nárokmi predmetov ochrany. U druhov sa treba zaoberať nielen vplyvmi na populácie, ale aj vplyvmi na biotopy týchto druhov.

Vplyvy je nutné lokalizovať, určiť ich rozsah, intenzitu (mieru) a celkový dopad na populácie druhov a biotopy.

Každý variant treba hodnotiť osobitne. Len v prípade, že vplyvy viacerých variantov (ich rozsah, veľkosť a intenzita) sú rovnaké, možno hodnotenie vykonať spoločne. Potom je však nutné zdôvodniť totožnosť dosahu vplyvov na predmety ochrany.

Významnosť vplyvov

Kritériá pre vyhodnotenie významnosti vplyvu projektu na biotopy alebo druhy území sústavy Natura 2000:

Kvantitatívne údaje o biotope/druhu

Ako maximálna hranica pre stanovenie významného negatívneho vplyvu je v zahraničných metodikách často používané 1 % z plochy biotopu alebo populácie druhu v území sústavy Natura 2000, ale vo väčšine prípadov je hranica oveľa nižšia.

Osobitne je potrebné prihliadať na **prioritné** biotopy, ktoré nie je možné nahradiť alebo obnoviť. Ide najmä o statické biotopy, ktoré sú viazané na špecifické ekologické podmienky (napr. slaniská, penovcové prameňiská, pieskové biotopy). V prípade týchto biotopov sa akýkoľvek zásah, ktorý vedie k nenávratnej strate aj malej časti biotopu považuje za významný negatívny vplyv¹.

Kvalitatívne údaje o dotknutom biotope/druhu

Nezávisle od kvantitatívnych údajov sa za významný vplyv dá považovať negatívne ovplyvnenie, resp. likvidácia:

- jedinečného výskytu v SR (t.j. predmet ochrany je v danom území síce hojný, ale je to ojedinelé ÚEV/CHVÚ v SR, kde je predmetom ochrany),
- veľmi kvalitného výskytu v rámci ÚEV/CHVÚ (jadrové územie výskytu druhu, väčšie rozlohy reprezentatívnych porastov atď.),
- ohrozenej, poslednej, zanikajúcej populácie/biotopu v ÚEV/CHVÚ.

Za významný vplyv sa dá považovať aj výrazné ovplyvnenie:

- špecifickej štruktúry biotopu v ÚEV/CHVÚ,
- funkcie biotopu v ÚEV/CHVÚ,
- typických druhov biotopu v ÚEV/CHVÚ,
- stavu populácie druhu v ÚEV/CHVÚ,
- biotopu druhu v ÚEV/CHVÚ,
- vyhlíadok biotopu/druhu do budúcnosti v ÚEV/CHVÚ.

¹ Tento záver vyplýva z rozsudku Súdneho dvora EÚ z apríla 2013 v prípade C-258/11 *Peter Sweetman and Others v An Bord Pleanála*.

Geografická poloha dotknutého biotopu/druhu v horizontálnom a vertikálnom smere

Pri vyhodnotení významnosti vplyvu je potrebné zohľadniť:

- jadrové zóny biotopu, nerozčlenené porasty, azonálny či významný marginálny a netypický pôvodný výskyt,
- integritu (celistvosť) územia sústavy Natura 2000 a areálu výskytu biotopu/druhu v ňom.

Zásadné miesta z hľadiska biológie druhu, napr.:

- miesto rozmnožovania (hniezdisko, tokanisko, stromové dutiny, brlohy),
- nenahraditeľný potravný biotop,
- úkrytové možnosti a refúgiá,
- migračné trasy.

Treba hodnotiť, do akej miery je biotop/druh na projekt senzibilný (citlivý) počas výstavby a prevádzky a ako realizácia projektu ovplyvní jeho kvantitu, kvalitu, geografickú polohu a zásadné miesta výskytu druhu/biotopu. Zásadné miesta z hľadiska biológie druhu je potrebné hodnotiť aj mimo ÚEV/CHVÚ, ak ich využívajú druhy (ich predmety ochrany).

Stupnica významnosti vplyvov

číselná hodnota	významnosť vplyvu	krátky popis významnosti vplyvu
-2	významný negatívny vplyv	Nepriaznivý vplyv na integritu územia podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch. Významný rušivý až likvidačný vplyv na biotop alebo populáciu druhu, alebo ich podstatnú časť; významné narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Vylučuje schválenie projektu.
-1	mierne negatívny vplyv	Mierny, nevýznamný negatívny vplyv. Mierne rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu; mierne narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmierňujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie projektu.
0	nulový vplyv	Žiadny preukázateľný vplyv.
+1	mierne pozitívny vplyv	Mierne priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, mierne zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, mierne priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
+2	významný pozitívny vplyv	Významný priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, významné zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.

Všetky závery hodnotenia je potrebné odôvodniť. V prípade, že vplyvy sú vyhodnotené ako mierne negatívne, je nevyhnutné uviesť aj dôvody (napr. koľko jedincov bude pravdepodobne ovplyvnených, aká plocha vhodných biotopov druhu bude likvidovaná alebo poškodená, či sú ovplyvnené jadrové zóny výskytu druhu/biotopu atď.), pričom je potrebné sa zamerať na vyššie uvedené kritériá. Všetky vplyvy musia byť náležite odborne zdôvodnené prostredníctvom všetkých relevantných kritérií. Na identifikovanie možných vplyvov projektu a vyhodnotenie ich významnosti odporúčame využiť i zahraničné štúdie venujúce sa danej problematike.

Všeobecne platí pravidlo, že postačuje, aby jedno z týchto kritérií bolo významne negatívne narušené, a vplyv na predmet ochrany ÚEV/CHVÚ možno vyhodnotiť ako významný.

V prípade identifikácie negatívnych vplyvov by malo byť zhodnotenie významnosti podporené širším konsenzom relevantných odborníkov.

Záver hodnotenia musí byť jednoznačný, t. j. pre každý druh a biotop, ktorý je predmetom ochrany ÚEV/CHVÚ, bude identifikovaná významnosť vplyvu.

Predpokladané vplyvy projektu na dotknuté predmety ochrany územia sústavy Natura 2000 (vzor v prílohe č. 4)

predmet ochrany	významnosť vplyvov (číselne)	charakteristika vplyvov (veľmi stručné vymenovanie predpokladaných vplyvov)

6.6.3 Vyhodnotenie možných kumulatívnych vplyvov

Hodnotenie kumulatívnych vplyvov priamo vychádza z ustanovení článku 6.3 smernice o biotopoch, kde sa uvádza pojem „v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi“. Týka sa kumulatívnych účinkov navrhovaného projektu spolu s účinkami už realizovaných alebo pripravovaných plánov či projektov.

Do kumulatívnych vplyvov je potrebné zahrnúť:

- projekty, ktoré boli povolené alebo boli v minulosti zrealizované a ich negatívne účinky stále pretrvávajú (napríklad bariéry na vodných tokoch ovplyvňujúce migráciu rýb, alebo komunikácie ovplyvňujúce migráciu cicavcov),
- likvidácia alebo poškodenie biotopov/druhov v dotknutom území sústavy Natura 2000 od jeho zaradenia do národného zoznamu sústavy Natura 2000 až doteraz,
- predpokladané vplyvy pripravovaných projektov, ktoré sú v schvaľovacom procese,
- vplyvy projektov a činností priamo i nepriamo súvisiacich s posudzovaným projektom.

Kumulácia vplyvov môže nastať nielen v rovine projekt – projekt, ale i v rovine projekt – plán (napr. územný plán).

Zdrojom informácií môžu byť:

- informačný systém EIA/SEA (www.enviroportal.sk/sk/eia),
- povoľujúce orgány,
- dokumentácie pre územné rozhodnutia,
- dokumentácie pre stavebné povolenia,
- územné rozhodnutia,
- stavebné povolenia,
- strategické dokumenty,
- územnoplánovacie dokumentácie.

V praxi je problémom absencia centrálnej evidencie záberov biotopov v územiach sústavy Natura 2000 a ani vyššie uvedené zdroje neposkytujú informácie s vyhovujúcou mierou podrobnosti. Tento nedostatok je povinný spracovateľ primeraného posúdenia čo najviac eliminovať.

6.7 Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000

Integritou (celistvosťou) územia sústavy Natura 2000 rozumieme kvalitu územia a jeho štruktúry pre naplnenie jeho ekologických funkcií vo vzťahu k predmetu ochrany. Ide o schopnosť ekosystémov fungovať spôsobom, ktorý je priaznivý pre predmety ochrany z hľadiska zachovania existujúceho stavu.

Nepriaznivý vplyv na integritu nie je definovaný v predpisoch EÚ. V rámci členských štátov EÚ však existuje konsenzus, že ak primerané posúdenie identifikuje významný negatívny vplyv minimálne na jeden z predmetov ochrany, ide zároveň o nepriaznivý vplyv na integritu dotknutého územia sústavy Natura 2000 v zmysle článku 6.3 smernice o biotopoch. Vyhodnotenie vplyvu navrhovaného projektu na integritu územia sústavy Natura 2000 je teda vlastne len formálnym konštatovaním, odvodeným z predchádzajúceho podrobného vyhodnotenia významnosti vplyvov na jednotlivé predmety ochrany dotknutého územia alebo území. Toto konštatovanie by malo mať len dve formy:

- a) V prípade nepreukázania pravdepodobnosti významného negatívneho vplyvu ani na jediný predmet ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000:
„Projekt XY nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia/území sústavy Natura 2000.“
- b) V prípade preukázania pravdepodobnosti významného negatívneho vplyvu najmenej na jeden predmet ochrany dotknutých území Natura 2000:
„Projekt XY bude mať pravdepodobne nepriaznivý vplyv na integritu nasledujúcich území sústavy Natura 2000: ... lebo bola preukázaná pravdepodobnosť významného negatívneho vplyvu na nasledujúce predmety ochrany:“

Záverečné vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000 prebieha vždy individuálne v závislosti od konkrétneho projektu, dotknutého územia a jeho predmetov ochrany.

V prípade variantného riešenia je takýto záver potrebné uviesť pre všetky varianty.

6.8 Návrh zmiernujúcich opatrení

Pod termínom zmiernujúce opatrenia rozumieme opatrenia zamerané na minimalizovanie, prípadne odstránenie negatívneho pôsobenia projektu počas výstavby, trvania (prevádzky) alebo po jeho ukončení. Zmierňujúce opatrenia môžu byť navrhnuté, pokiaľ má projekt negatívny vplyv, ktorý je však možné týmito opatreniami zmierniť. Zmierňujúce opatrenia by mali byť navrhnuté **účelne a adresne** pre biotopy a druhy s identifikovanými mierne významnými vplyvmi. Pri navrhovaní zmiernujúcich opatrení odporúčame vziať do úvahy vlastnícke, resp. užívateľské práva k pozemkom, na ktorých sa opatrenia navrhujú a overiť ich realizovateľnosť. Navrhnuté zmiernujúce opatrenia je potrebné odôvodniť.

Zmierňujúce opatrenia odporúčame konzultovať s navrhovateľom a s organizáciou ochrany prírody (ŠOP SR), a potom zapracovať do dokumentácie EIA.

Potreba zmiernovať i mierne (nevýznamné) negatívne vplyvy projektu vyplýva zo záväzku SR predchádzať zhoršovaniu stavu biotopov a biotopov druhov na celom území. Ak existujú opatrenia, ktorými je možné zabrániť zhoršovaniu stavu alebo znižovaniu rozlohy biotopov a biotopov druhov, je potrebné ich navrhnuť a realizovať.

V tejto kapitole nie je potrebné uvádzať všeobecné opatrenia na zmiernenie celkových negatívnych vplyvov, ani upozorňovať na potrebu dodržiavania legislatívnych predpisov. Opatrenia navrhnuté na elimináciu významných negatívnych vplyvov bude už väčšinou potrebné považovať za variantné riešenie projektu.

6.9 Záver

Záver je už len veľmi stručným a jednoznačným zhrnutím predchádzajúcich kapitol, v ňom predovšetkým konštatujeme: „**projekt má/nemá nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy Natura 2000 (CHVÚ, ÚEV) z hľadiska cieľov jeho ochrany.**“

A. Ak projekt nemá nepriaznivý vplyv na integritu územia z hľadiska cieľov jeho ochrany:

- realizácia projektu je možná,
- navrhnuté zmierňujúce opatrenia odporúčame zahrnúť do dokumentácie EIA.

B. Ak projekt má nepriaznivý vplyv na integritu územia z hľadiska cieľov jeho ochrany:

- realizácia projektu sa neodporúča,
- môže nasledovať proces hodnotenia alternatívnych riešení a návrh kompenzačných opatrení.

Záver primeraného posúdenia má byť súčasťou záverečného stanoviska z posúdenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie.

6.10 Použité zdroje údajov

Odporúčame uviesť konkrétne použité podklady, literatúru a zdroje údajov, z ktorých sa pri posúdení vychádzalo. Je možné rozčleniť ich na literárne údaje, dokumentáciu a prieskumy.

6.11 Prílohy

Ak primerané posúdenie vyplynulo zo zisťovacieho konania podľa § 28 zákona o ochrane prírody, jeho prílohou **musí byť** odborné stanovisko orgánu ochrany prírody o pravdepodobnosti významných vplyvov na územia sústavy Natura 2000, na základe ktorého sa vykonáva posudzovanie vplyvov.

Nevyhnutnou prílohou primeraného posúdenia je prehľadná mapa so zobrazením projektu vo vzťahu k územiám sústavy Natura 2000.

Ďalej odporúčame priložiť:

- mapu výskytu biotopov a druhov (hniezdiská, potravné biotopy, refúgiá atď.), ktoré sú predmetom ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000,
- mapové zobrazenie dôležitých migračných koridorov cicavcov, obojživelníkov, vtákov alebo ďalších druhov využívajúcich špecifické migračné trasy,
- správy z terénnych prieskumov,
- fotodokumentáciu.

7. Štruktúra a obsah primeraného posúdenia plánu

Plány vytvárajú rámec pre realizáciu navrhovaných projektov. Sú to dokumenty strategického charakteru pripravované pre oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva, priemyslu, energetiky, dopravy, odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, telekomunikácií, cestovného ruchu, územného plánovania alebo využívania územia, regionálneho rozvoja a životného prostredia, ktoré sú schvaľované na úrovni vlády, rezortov, samosprávnych krajov a obcí.

Primerané posúdenie plánu je najčastejšie spracované v rámci procesu SEA.

Zásady vypracovania primeraného posúdenia plánov

Pre posúdenie plánov platí primerane všetko, čo už bolo uvedené pre posúdenie projektov. Tu uvádzame len niektoré odlišnosti, ktoré sú špecifické pre plány.

Nemožnosť vyhodnotiť vplyvy

V prípade, že veľmi všeobecný charakter plánu neumožňuje potrebnú identifikáciu a lokalizáciu konkrétnych projektov alebo aktivít a z uvedeného dôvodu nie je možné dostatočne vypracovať primerané posúdenie, odporúčame pri požiadavke vypracovať primerané posúdenie konštatovať: „*vzhľadom na všeobecný charakter plánu **nie je možné vypracovať primerané posúdenie***“. V mnohých prípadoch však nastáva situácia, že vplyvy niektorých projektov (aktivít) v pláne je možné vyhodnotiť, iné nie. V takomto prípade sa odporúča pre projekty s nevyhodnotiteľným vplyvom uviesť ako výsledok hodnotenia „?“ a odkázať na nutnosť hodnotiť takéto projekty v nižších etapách plánovacieho procesu a na úrovni jednotlivých projektov.

Potreba hodnotenia na nižšej úrovni

Ak je záverom primeraného posúdenia konštatovanie, že vplyvy plánu na územia sústavy Natura 2000 sú nevyhodnotiteľné, je potrebné uviesť, že bude potrebné hodnotiť až vplyvy nižšie postavených plánov alebo projektov, ktoré rámcovo určuje hodnotený plán.

Upozorňujeme, že ak plán bude predmetom primeraného posúdenia, neznamena to, že projekty a aktivity v ňom zahrnuté, vyhodnotené bez významného vplyvu, sú oslobodené od primeraného posúdenia na úrovni projektov (podľa zákona EIA/SEA alebo podľa § 28 zákona o ochrane prírody). Pozri aj článok 11 smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie(SEA), kde je to jednoznačne uvedené.

Osnova primeraného posúdenia plánu je uvedená v prílohe č. 5.

7.1 Úvod

V úvode je potrebné uviesť, z akých požiadaviek vyplýva potreba vypracovania primeraného posúdenia a kto je jeho zadávateľom. Nutnosť primeraného posúdenia plánu vyplýva väčšinou zo stanoviska orgánu ochrany prírody, ktoré konštatovalo pravdepodobnosť významného negatívneho ovplyvnenia území sústavy Natura 2000. Je potrebné uviesť konkrétne údaje (ktorý úrad, presný dátum, číslo stanoviska).

Cieľom primeraného posúdenia je zistiť, či plán, alebo skôr projekty, ktoré sú ním rámcovo určené, môžu mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy Natura 2000.

7.2 Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia

Postup je obdobný ako pri posudzovaní projektov (kapitola 6).

7.3 Informácie o pláne

Prevziať predovšetkým základné údaje, hlavné ciele a opatrenia plánu. Podrobnejšie projekty (aktivity) plánu sa uvádzajú až neskôr, v kapitole Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000 (kde sú podrobnejšie identifikované projekty – rámcovo určené plánom a ich možné významné vplyvy na územia sústavy Natura 2000).

7.4 Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000

V prípade plánov sa identifikuje vplyv na územia sústavy Natura 2000 v celom území, ktorým sa plán zaoberá. Ak to tak nie je, je potrebné zdôvodniť, prečo boli niektoré územia z hodnotenia vylúčené. Popis dotknutých území sústavy Natura 2000 sa odporúča uvádzať, len ak je to pre ďalšie posudzovanie podstatné (najmä s ohľadom na veľkosť územia, ktorým sa posudzovaný plán zaoberá). Vhodné je uviesť tabuľkový prehľad území sústavy Natura 2000 s uvedením ich predmetov ochrany.

7.5 Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000

Vyhodnotenie podkladov pre primerané posúdenie

Stručné zhodnotenie kvality podkladov použitých pre primerané posúdenie. Odporúčame konkrétne uviesť použité podklady, literatúru a zdroje údajov, z ktorých sa pri posúdení vychádzalo. Ak sú podklady o územiach sústavy Natura 2000 nepostačujúce (dôsledkom čoho sú nevyhodnotiteľné vplyvy), odporúčame použiť postup uvedený v zásadách spracovania primeraného posúdenia projektu.

Významnosť vplyvov plánu

Vykonať posúdenie čiastkových úloh, koncepcií a aktivít, ktoré sú hierarchicky na nižšej (konkrétnejšej) úrovni. Významnosť vplyvov vyhodnotiť podľa nižšie uvedenej stupnice. Ak je to možné, aplikovať postup ako pre projekt.

Stupnica významnosti vplyvov

hodnota	významnosť vplyvu	skrátенý popis významnosti vplyvu
-2	významný negatívny vplyv	Nepriaznivý vplyv na integritu územia podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch. Významný rušivý až likvidačný vplyv na biotop alebo populáciu druhu alebo ich podstatnú časť; významné narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Plán je možné schváliť len za splnenia podmienok stanovených v odsekoch 6 až 8 § 28 zákona o ochrane prírody.
-1	mierne negatívny vplyv	Obmedzený (mierny) nevýznamný negatívny vplyv. Mierny rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu; mierny narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmiernujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie plánu.
0	nulový vplyv	Žiadny preukázateľný vplyv.
+1	mierne pozitívny vplyv	Mierne priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, mierne zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, mierne priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
+2	významný pozitívny vplyv	Významný priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, významné zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
?	nevyhodnotiteľný vplyv	Vzhľadom na všeobecné zadanie nie je možné vyhodnotiť vplyv celého plánu alebo určitých častí (projektov) v ňom obsiahnutých.

Je potrebné rozlišovať nevyhodnotiteľnosť plánu a nedostatočnosť podkladov poskytnutých obstarávateľom, keď je potrebné uplatňovať princíp predbežnej opatrnosti.

Nevyhodnotiteľný vplyv možno konštatovať len pri posudzovaní plánu abstraktného charakteru, ale nie v prípade, keď plán rieši konkrétne využitie územia a má jasne lokalizovateľné prvky – budúce projekty (ako napr. ÚPD).

Ak je plán spracovaný variantne, vykoná sa posudzovanie pre každý variant osobitne.

Ako významný negatívny vplyv možno vyhodnotiť vplyv tých aktivít plánu, kde možno identifikovať ich plošné priemety, dotknuté územia sústavy Natura 2000 a dotknuté predmety ochrany, prípadne narušenie integrity. Významnosť vplyvu musí byť argumentačne podložená, rovnako ako pri hodnotení vplyvu projektu.

7.6 Záver

V závere je potrebné uviesť konkrétne územia sústavy Natura 2000, na ktoré plán môže mať významný negatívny vplyv, ako aj aktivity/projekty navrhované plánom, ktoré môžu mať významný negatívny vplyv. Ak je plán spracovaný variantne, je potrebné v závere vyhodnotiť všetky jeho varianty.

Záverečné konštatovanie je stručné a jednoznačné.

- A. **Ak plán nemá nepriaznivý vplyv na integritu žiadneho územia z hľadiska cieľov jeho ochrany, je možné ho schváliť.**
- B. **Ak plán má nepriaznivý vplyv na integritu územia z hľadiska cieľov jeho ochrany, nie je možné ho schváliť. Vzhľadom na to, že na úrovni plánu aj v prípade naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu nie je možné realizovať kompenzačné opatrenia, a teda v praxi nie je možné naplniť požiadav-**

ky čl. 6.4 smernice o biotopoch, odporúčame projekty s predpokladaným významným negatívnym vplyvom z takého plánu vypustiť; plán je potom možné schváliť ako v prípade A.

- C. **Ak plán nie je možné vyhodnotiť z dôvodu jeho všeobecného zadania, v závere treba uviesť, že predmetom primeraného posúdenia budú až nižšie postavené plány alebo projekty rámcovo určené týmto plánom.**

Záver primeraného posúdenia má byť súčasťou záverečného stanoviska z posúdenia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie.

7.7 Použité zdroje údajov

Na tomto mieste je potrebné uviesť zdroje a komplexnosť dát, ktoré spracovateľ použil pre primerané posúdenie.

7.8 Prílohy

Podobne ako pri primeranom posúdení projektu.

8. Záverečná poznámka

V čase prípravy tejto metodiky bol v procese schvaľovania návrh novely zákona EIA/SEA, ako aj návrh novely zákona o ochrane prírody. Metodika sa preto zaoberá najmä obsahom a štruktúrou primeraného posúdenia. Jej cieľom nie je určovať konkrétny postup v zmysle platných právnych predpisov účinných k dátumu jej vyhotovenia. Postupy uvedené v metodike sú preto spracované len rámcovo. Po nadobudnutí účinnosti novely zákona EIA/SEA i novely zákona o ochrane prírody (od 1.1. 2015) bude postup pre pracovníkov štátnej správy konkretizovaný usmernením Ministerstva životného prostredia SR – sekcie ochrany prírody a tvorby krajiny a sekcie environmentálneho hodnotenia a riadenia.

9. Použitá literatúra

Príručky, metodiky, usmernenia

European Commission (2000a), COM (2000) 1 final, 'Communication from the Commission on the precautionary principle', European Commission, Brussels

European Commission Opinions relevant to Article 6(4) of the Habitats Directive

Hodnotenie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality sústavy Natura 2000 (Metodická príručka k ustanoveniam článkov 6(3) a 6(4) smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, EK Riaditeľstvo pre životné prostredie, november 2001)

Jandová, L., 2011: Rešerše Hodnocení vlivů podle článku 6 směrnice o stanovištích (Naturové hodnocení), AOPK Praha

Lambrecht, H. Trautner, J., 2007: Fachinformationssystem und Fachkonventionen zur Bestimmung der Erheblichkeit im Rahmen der FFH-VP – Endbericht zum Teil Fachkonventionen, Schlusstand Juni 2007

MŽP ČR, 2007: Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, Věstník MŽP ČR, Ročník XVII, Částka 11, listopad 2007

MŽP ČR, 2011: Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. Metodický materiál pro vypracování „naturového“ hodnocení, OZ Ametyst, červenec 2011

Starostlivosť o územia Natura 2000 (Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, EK, apríl 2000)

Príslušná legislatíva

Smernica Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva

Sweetman v. An Bord Pleanála, Case C-258/11, CJEU judgment, 11 April 2013

Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Použitie primerané posúdenia

Roth, P. a kol. 2012: Dálnice D1 Turany – Hubová, Hodnocení vlivů na lokality soustavy Natura 2000

ŠOP SR, 2012: Dodatočné hodnotenie vplyvov stavby Rýchlostná cesta R3 Tvrdošín – Nižná nad Oravou na územia Natura 2000

ŠOP SR, 2012: Hodnotenie vplyvov stavby D1 Hubová – Ivachnová na územia sústavy Natura 2000

ŠOP SR, RCOP Prešov 2012: Rýchlostná cesta R4 Košice – Milhošť, Primerané posúdenie vplyvov stavby na územia sústavy Natura 2000 (v zmysle článku 6.3 smernice 92/43/EHS o biotopoch)

ŠOP SR, 2014: Primerané posúdenie vplyvov VN Tichý Potok na územia sústavy Natura 2000

Publikácie a články

Polák, P., Saxa, A., (eds.), 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 pp.

Saxa, A., 2012: Dokedy sa bude na Slovensku posudzovať vplyv na územia NATURA 2000 bez metodiky a kvalifikácie?, Enviromagazín 2012, č. 4, s. 14–15

Prílohy

Príloha č. 1

Osnova primeraného posúdenia projektu

1. Úvod
2. Vyhodnotenie podkladov pre primerané posúdenie
3. Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia
4. Informácie o projekte
 - 4.1. Základné údaje o projekte
 - 4.2. Údaje o vstupoch
 - 4.3. Údaje o výstupoch
5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000
6. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000
 - 6.1. Identifikácia dotknutých predmetov ochrany
 - 6.2. Vyhodnotenie vplyvov na predmety ochrany
 - 6.3. Vyhodnotenie možných kumulatívnych vplyvov
7. Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000
8. Návrh zmierňujúcich opatrení
9. Záver
10. Použité zdroje údajov
11. Prílohy

Príloha č. 2

Možnosť ovplyvnenia druhov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV

názov druhu	možnosť ovplyvnenia	typ vplyvu	komentár
kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)	ÁNO	priamy	záber biotopov druhu v ÚEV
poniklec veľkokvetý (<i>Pulsatilla grandis</i>)	NIE	-	nedochádza k narušeniu populácie druhu, ani biotopu druhu v ÚEV ani v jeho blízkosti
netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)	NIE	-	nedochádza k narušeniu populácie alebo biotopu druhu, alebo migračným bariéram
mrena stredomorská (<i>Barbus meridionalis</i>)	ÁNO	nepriamy	projekt zasahuje do toku, na ktorom sa nachádza ÚEV s výskytom druhu a môže ovplyvniť migráciu druhu
medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>)	ÁNO	nepriamy	projekt ovplyvní migračnú trasu druhu medzi ÚEV
roháč veľký (<i>Lucanus cervus</i>)	NIE	-	druh nemá v dotknutom území vhodné biotopy, jeho prítomnosť je nepravdepodobná, dubové a iné vhodné porasty absentujú

Pozn.: Namiesto „projekt“ uvádzať konkrétnu činnosť.

Možnosť ovplyvnenia biotopov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV

kód biotopu	názov biotopu	možnosť ovplyvnenia	typ vplyvu	komentár
6230	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	NIE	-	do biotopu v ÚEV sa nezasahuje, biotop sa v dotknutom území nenachádza
9180*	Lipovo-javorové sutinové lesy	ÁNO	nepriamy	do biotopu sa priamo nezasahuje, ale aktivity vyvolané projektom môžu znamenať jeho ovplyvnenie
8210	Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	NIE	-	projekt nezasahuje do biotopu v ÚEV, ani do takej blízkosti, ktorá by biotop v ÚEV nepriamo ovplyvnila
9130	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy	ÁNO	priamy	zásah do biotopu v ÚEV
7140	Prechodné rašeliniská a trasoviská	ÁNO	nepriamy	do biotopu priamo nezasahuje, ale projekt môže ovplyvniť vodný režim v blízkosti ÚEV

Pozn.: Namiesto „projekt“ uvádzať konkrétnu činnosť.

Príloha č. 3

Kvantifikácia vplyvov na predmet ochrany

Biotop: 9130 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy

Celková plocha biotopu v SR	461 000 ha
Celková plocha biotopu vo všetkých ÚEV v SR	70 500 – 151 200 ha
Plocha biotopu v dotknutom ÚEV	250 ha
Plocha ovplyvneného biotopu	1,25 ha
Podiel ovplyvnenej plochy biotopu k celkovej ploche biotopu v SR	0,00027 %
Podiel ovplyvnenej plochy biotopu k ploche biotopu v dotknutom ÚEV	0,50 %
Kumulatívna strata biotopu v dotknutom ÚEV	0,72 %

Druh: Škovránok stromový (*Lullula arborea*)

Celková veľkosť populácie druhu v SR	1500 – 3000 párov
Celková veľkosť populácie druhu vo všetkých CHVÚ v SR	300 – 500 párov
Veľkosť populácie druhu v dotknutom CHVÚ	25 párov
Počet ovplyvnených jedincov	2 páry
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	0,07 – 0,13 %
Podiel ovplyvnenej populácie druhu k populácii druhu v dotknutom CHVÚ	8,0 %
Kumulatívna strata druhu v dotknutom CHVÚ	3 páry (= 12 %)
Kumulatívna strata biotopu druhu v dotknutom CHVÚ	0,45 ha

Príloha č. 4

Predpokladané vplyvy projektu na dotknuté predmety ochrany územia sústavy Natura 2000

predmet ochrany	významnosť vplyvov	charakteristika vplyvov
91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	-2	- likvidácia väčšiny biotopu
kunka žltobruchá (<i>Bombina variegata</i>)	-2	- likvidácia väčšiny biotopov druhu v ÚEV, - opustenie lokality, výrazná redukcia početnosti populácie
vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)	-2	- likvidácia väčšiny biotopu druhu, - opustenie lokality, vznik migračnej bariéry
podkovár malý (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	-1	- likvidácia väčšiny lovných biotopov

Pozn.: Namiesto „projekt“ uvádzať konkrétnu činnosť.

Príloha č. 5

Osnova primeraného posúdenia plánu

1. Úvod
2. Popis postupu pri spracovaní primeraného posúdenia
3. Informácie o pláne
4. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000
5. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000
6. Záver
7. Použité zdroje údajov
8. Prílohy

Vydané v novembri 2014 z finančných prostriedkov
Environmentálneho fondu 2014.

ISBN: 978-80-89503-37-7

